

Sammenhæng i splittet verden

I går var en fantastisk dag. På regionalkursus med Dansk Lærereforening, hvor et af dagens højdepunkter blev lektor, på VUC & HF Nordjylland, Claus Nielsens præsentation af forfatteren Thøger Larsen (1875-1928). En forfatter som ofte er blevet kategoriseret som hjemstavnsdigter. Claus Nielsen, som i flere år har studeret forfatterskabet påviste dog en spændvidde, som rækker langt ud over hjemstavnen. Og lidt polemisk kan man da spørge, om det er helt tilfældigt, at en forfatter født i Underbjerg uden for Lemvig, hvor han var bosat hele sit liv, bliver kategoriseret som hjemstavnsdigter? Havde han været bosat i København, havde han muligvis ikke fået denne benævnelse? Men kan man overhovedet adskille et forfatterskab fra stedet hvor det er blevet skabt? Næppe! Det har litteraturforskere de seneste år været meget optaget af at undersøge, især professor Anne-Marie Mai ved Syddansk Universitet har dokumenteret sammenhøringen mellem forfatterskab og bopæl i det anmelderroste trebindsværk "Hvor litteraturen finder sted – moderne tider 1900-2010". Allerede ved indgangen til det 20. årh. møder teorien om stedets betydning et indlysende problem, der hænger sammen med modernitetens tab af netop sted, rodfæstelse og hjemsted. Egentlig var Anne-Marie Mais motivation hendes litteraturstuderendes manglende interesse for klassiske danske forfattere. Det ville hun gøre noget ved, og som produkter af modernitetens rodløshed tog hun dem blandt andet med rundt på forfatternes hjemsteder, som i dag flere steder er museer. Kaj Munks præstegård i Vedersø, Johannes V. Jensens fødehjem i Farsø, Jeppe Aakjærs "Jenle" i Salling, H. C. Andersens hus i Odense osv.

Der findes ikke noget museum for Thøger Larsen, men på Lemvig Museum har man en fast udstilling om forfatteren. Kernen i museets udstilling om Thøger Larsen er det arbejdsværelse, som han havde i sit hus ved Lemvig Sø; det er fyldt med bøger, kort, tegninger og astronomiske instrumenter. Her arbejdede han med sine studier af sprog, mytologi og astronomi, og her skrev han sine digte og noveller. Det foregik ofte om natten, fordi han om dagen var redaktør af en af de lokale aviser, den radikale Lemvig dagblad.

Thøger Larsens to mest kendte digte kender de fleste danskere "Danmark nu blunder den lyse nat" fra digtsamlingen "Slægternes træ", 1914 og "Du danske sommer jeg elsker dig" fra "Vejr og Vinger", 1923. Hans utrættelige hyldest til landskabet og naturen omkring Limfjorden er et kendemærke for forfatterskabet, men det rækker langt videre end det. Lad mig citere fra Claus Nielsens artikel "Træerne løves af ungt Begær", Solsangen 1904 - Om Thøger Larsens erotiske naturdigtning" i DANSK NOTER, Nr. 2, 2013: "Thøger Larsen er også en kosmisk og erotisk digter. Faktisk hører Thøger Larsen til blandt de største erotiske digtere i dansk litteratur. I mange digte lader han Lemvig og omegn være det konkrete udgangspunkt hvorfra jorden i sin helhed og rummet skues". Thøger Larsen var med andre ord et meget vidtskuende og -favrende menneske, hvis forfatterskab aldrig undlod at se sammenhængen mellem det nære landskabs skiftende årstid, vejrliget og det store kosmos. Alt sammen set med en følsom digters øje og hjerte med sans for den subjektive tolkning. Dernæst er det tankevækkende, at Thøger Larsen er så bevidst om dyrets plads i universet på lige fod med menneskets. Et anliggende som mange forfattere og billedkunstnere i disse år er optaget af, måske fordi dyrets plads, som andet end kæledyr, er truet i det senmoderne samfund. Thøger Larsen tog i sin korte løbebane her på jorden hul på mange af modernitetens anliggender, nemlig sammenhængen mellem naturvidenskab, religiøsitet og poesi. I den smukke "Solsangen" fra digtsamlingen "Jord", 1904, lyder de første tre strofer:

”Nu hælder Europa mod Sol igen,

og Syden blæser paa Norden.

Fugletræk over Landene gaa,

Mulden lugter saa mæt og raa,

det kribler i Ryggen af Jorden.

Og Engen bli'r grøn, og Urten faar Køn,

og Arret af Brynde lider.

Nu trækker det op over alle Sted

igen til den store Frugtbarhed,

Genfødselsens svangre Tider.

Det bløder af Glæde i mit Sind:

Saa klare Dagene rinder.

Paa Marken staar Koen veltilfreds

og æder af det salige Græs,

som Solen gennemskinner”.

I dette digt formår Thøger Larsen at se hjemstedet Danmark, som en del af både Norden og Europa. Dernæst ses planeten Solen, som den livgivende kraft der føder naturen på ny efter den tunge vinter og giver glæde!

Lad os læse Thøger Larsens digte. De giver tro på sammenhæng i en splittet verden.